

نیم قرن تجربه در تحقیقات چغندر قند

یافته‌های شیرین

(۲۶) تغییر آرایش کاشت به منظور صرفه جویی در مصرف آب و

افزایش تراکم بوته چغندر قند

داریوش فتح‌آ... طالقانی، سمر خیامیم

بیان مسئله و اهمیت موضوع

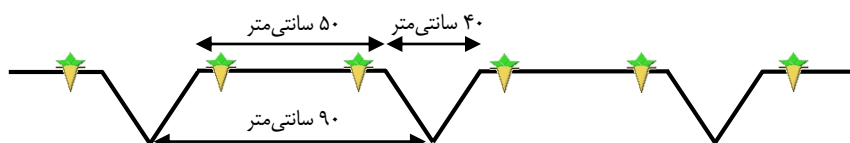
در بیشتر مزارع چغندر قند کشور، از روش آبیاری سطحی استفاده می‌شود. در این روش، بذر در وسط پشته‌هایی به فاصله ۶۰-۵۰ سانتی‌متر کشت و از تمام جویچه‌ها جهت آبیاری مزرعه استفاده می‌شود. راندمان آبیاری در این روش معمولاً پایین است و آب بیش از حد نیاز گیاه، مصرف می‌شود. هر راه کاری که باعث صرفه جویی آب در روش‌های سطحی شود، در تولید این محصول مفید فایده خواهد بود. تغییر آرایش کاشت در روش جدید، باعث می‌شود تا به دلیل وجود پشته‌های عریض، ضمن یکنواختی عملیات آبیاری، از شکستگی پشته‌ها در حین آبیاری جلوگیری شود. بدین ترتیب، صرفه جویی آب و افزایش تراکم بوته - که از مسائل مهم زراعت چغندر قند کشور است - با هم دیگر حاصل خواهد شد.

شرح دستورالعمل و توصیه فنی

نتایج تحقیقات نشان می‌دهد که بدون کاهش عملکرد چغندر قند می‌توان از فاصله خطوط کاشت ۵۰ سانتی‌متر و آبیاری یک در میان جویچه‌ها به منظور صرفه جویی در مصرف آب، استفاده کرد. بدین ترتیب در مواقعی که تولید کنندگان با کمبود منابع آب روبرو هستند، بهتر است به جای افزایش دور آبیاری در مزرعه و آبیاری قسمتی از مزرعه در یک نوبت و بخش دیگر

در نوبت بعد، از حذف یک در میان جویچه‌ها برای آبیاری استفاده شود و بدین وسیله تمام مزرعه آبیاری شود. به عبارت دیگر، می‌توان از جویچه‌های شماره (۱)، (۳)، (۵) و در نوبت اول آبیاری و در نوبت بعد، از جویچه‌های (۲)، (۴)، (۶) و برای هدایت آب به انتهای مزرعه استفاده کرد.

هم‌چنین می‌توان از کاشت دو ردیف چغندر قند بر روی پشته‌های عریض به منظور افزایش تراکم بوته به میزان ۱۵-۱۰ درصد و صرفه‌جویی در مصرف آب استفاده کرد. به طوری که، از همان هنگام کاشت، فاصله ردیف‌های کاشت بر روی پشته‌های عریض، ۴۰ سانتی‌متر و فاصله ردیف‌های کاشت که در بین آن‌ها جویچه‌های آبیاری قرار می‌گیرند، ۵۰ سانتی‌متر در نظر گرفته

می‌شود. بدین ترتیب تعداد جویچه‌های تعبیه شده در مزرعه، به نصف کاهش می‌یابد و گیاهان موجود بر روی پشته‌ها از یک طرف آبیاری می‌شوند. استفاده از این راه کار، مقدار آب مصرف شده در زراعت چغندر قند را به طور قابل ملاحظه‌ای کاهش می‌دهد.

منابع مورد استفاده

- بی‌نام. ۱۳۸۰. فصل‌نامه خشکی و خشکسالی کشاورزی. معاونت زراعت وزارت جهاد کشاورزی. شماره اول. ص. ۲۷-۳۰.
- فتح‌اله طالقانی، د. ۱۳۸۳. تعیین بهترین تراکم بوته و آرایش کاشت چغندر قند در سیستم آبیاری بارانی. گزارش نهایی پروژه تحقیقاتی، مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند.
- فتح‌اله طالقانی، د. ا. مجیدی هروان و ا. هاشمی دزفولی. ۱۳۷۷. مطالعه کارایی مصرف ازت در شرایط مطلوب و تنش در دو آرایش کاشت چغندر قند. پایان‌نامه دکتری. دانشکده علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی.